Lietas Nr. C33409213
Lietas arhīva Nr. C-1411-14/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 8.decembrī

Rīgas rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese I.Lipska
ar sekretāri /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu AS "SEB banka" prasībā pret /pers. C/ un /pers. D/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 5.jūlijā AS "SEB banka" cēlusi Rīgas rajona tiesā prasību pret /pers. C/ un /pers. D/ par parāda piedziņu.

Prasībā norādīts, ka 2007.gada 30.novembrī starp prasītāju un atbildētāju noslēgts studiju aizdevuma līgums Nr. 6770148, saskaņā ar kuru prasītāja izsniegusi atbildētājai aizdevumu 3600 latu apmērā.

Par aizdevuma lietošanu atbildētājai noteikti procenti, kurus aprēķina piemērojot izsoles likmi. Ja aizdevuma procentu aprēķināšanas periodā minētā likme ir lielāka nekā 5% gadā, tad aizdevuma procentu likme tiek noteikta 5% gadā.

Aizdevuma atmaksāšanas sākuma termiņš noteikts divpadsmitais mēnesis pēc attiecīgās studiju programmas pabeigšanas vai trešais mēnesis pēc studiju pārtraukšanas. Aizdevuma atmaksa un procentu par aizdevuma lietošanu samaksa jāveic katra mēneša 14.datumā. Par ikmēneša maksājumu termiņa kavējumu noteikts līgumsods 0,1% dienā no savlaicīgi neatmaksātās (nokavētās) summas par nokavējuma laiku.

Atbildētāja savas uzņemtās saistības pret prasītāju nav pildījusi pienācīgi un nav savlaicīgi veikusi maksājumus.

Tā kā atbildētāja vairāk kā sešus mēnešus nav veikusi prasītājai nevienu ikmēneša maksājumu, prasītāja 2012.gada 1.novembrī, ievērojot aizdevuma līguma 8.3.punktu, nosūtījusi atbildētājai vēstuli, informējot par vienpusēju atkāpšanos no aizdevuma līguma. Atbildētāja aicināta samaksāt parādu līdz 2012.gada 11.novembrim, kas atstāts bez ievērības.

Atbildētājai ir pienākums atdot prasītājai parādu 3758,87 latu apmērā, kas sastāv no aizdevuma pamatsummas 3597,25 latiem, procentiem par aizdevuma lietošanu 47,32 latiem un līgumsoda par nokavētajiem maksājumiem 114,30 latiem.

Līgumsods aprēķināts par laiku no 2012.gada 16.aprīļa līdz 2012.gada 1.novembrim, kad prasītāja vienpusēji atkāpusies no līguma. Pēc atkāpšanās no līguma prasītāja aprēķinājusi nokavējuma procentus (6%) - no 2012.gada 2.novembra līdz 2013.gada 29.martam. Kavētie procenti aprēķināti par laiku no 2012.gada 1.marta līdz 2012.gada 1.novembrim.

No aizdevuma līguma izrietošās saistības nodrošinātas ar atbildētāja /pers. D/ galvojumu. Ar galvojuma līgumu galvinieks uzņēmies saistību kā pats parādnieks.

Pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1589., 1591., 1692., 1698., 1702., 1716., 1717., 1720., 1722., 1753., 1756., 1759., 1765., 1934., 1943., 1946.pantu, prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no /pers. C/, bet piedziņas neiespējamības gadījuma no /pers. D/, parādu 3758,87 latus, visus tiesāšanās izdevumus, kā arī noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos procentus (6% gadā) no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz pilnīgai sprieduma izpildei.

Ar 2014.gada 21.novembra pieteikumu AS "SEB banka" precizējusi parāda summu, samazinot to par 782,58 *euro*, jo 2014.gada 7.martā veikta parāda atmaksa 782,58 *euro* apmērā. Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no galvinieka, parādu 4565,81 *euro*.

Puses uz tiesas sēdi nav ieradušās, lai gan par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots.

Ar 2014.gada 28.oktobra iesniegumu prasītāja lūgusi izskatīt lietu tās prombūtnē. /pers. C/ ar 2014.gada 24.novembra iesniegumu lūgusi lietas izskatīšanu atlikt sakarā ar neparedzētiem un neatliekamiem pienākumiem darbā, taču pierādījumus, kas apstiprinātu šos apstākļus, tiesai nav iesniegusi. Tāpat, atliekot lietas izskatīšanu, ar atbildētāju saskaņots lietas izskatīšanas laiks.

Ievērojot minēto, tiesa atzinusi par iespējamu izskatīt lietu pušu prombūtnē.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība apmierināma.

Lietas materiāliem pievienots 2007.gada 30.novembra studiju aizdevuma līgums Nr. 6770148, kas apstiprina, ka AS "SEB banka" un /pers. C/ vienojušās par studiju kredīta piešķiršanu atbildētājai viņas studiju laikā Latvijas Universitātē.

Saskaņā ar līgumu prasītāja izsniegusi kredītu 3600 latu apmērā, lai segtu atbildētājas studiju maksu. Studiju kredīts pārskaitīts augstskolai, lai segtu atbildētājas studiju maksu.

Ar aizdevuma līgumu atbilstoši Civillikuma 1934.panta noteikumiem jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis (Civillikuma 1943.pants).

Saskaņā ar līguma 5.punktu aizdevuma atmaksāšanas sākuma termiņš ir divpadsmitais mēnesis pēc attiecīgās studiju programmas pabeigšanas vai trešais mēnesis pēc aizņēmēja izslēgšanas no studējošo saraksta, aizdevums jāatmaksā pa daļām atkarībā no aizdevuma atmaksāšanas beigu termiņa un maksājumi veicami katru mēnesi 14.datumā.

Tiesvedības laikā atbildētāja atzinusi, ka ar līgumu pielīgtās saistības nav izpildījusi un kredīta atmaksas maksājumus saskaņā ar pielīgto nav veikusi.

Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Sakarā ar atbildētājas pieļauto saistību neizpildi, atbilstoši līguma noteikumiem (8.3.punkts) un Civillikuma 1589.pantam, banka izmantojusi vienpusējas atkāpšanās tiesības no līguma 2012.gada 1.novembrī, sakarā ar ko atbildētājai iestājies pienākums atmaksāt piešķirtā kredīta summu. Ar atkāpšanos no līguma pušu tiesības un pienākumi būtiski mainās – aizņēmējam tiek anulēti viņam labvēlīgi aizdevuma atmaksāšanas noteikumi. Tas nozīmē, ka viņam atlikusī aizdevuma summa jāatmaksā nekavējoši.

Saskaņā ar Civillikuma 1946.panta pirmo daļu procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai, ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Aizdevuma līguma 3.punktā atbildētāja pielīgusi pienākumu maksāt procentus.

Atbildētāja iebildumus par prasībā minētajiem apstākļiem nav izteikusi, noslēgtā līguma tiesiskumu un parāda aprēķinu nav apstrīdējusi. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētāja savas saistības pret prasītāju būtu izpildījusi pienācīgi, lai gan atbilstoši Civillikuma 1838.panta pirmajai daļai samaksas izdarīšanas pienākums gulstas uz parādnieku. Šo apstākļu dēļ tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā norādītos apstākļus, un no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama aizdevuma pamatsumma 3597,25 lati, kas atbilst 5118,43 *euro*, un procenti par aizdevuma lietošanu 47,32 lati, kas atbilst 67,33 *euro*.

Tiesa atzīst, ka arī prasījums par līgumsoda piedziņu apmierināms.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību, tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu, un saskaņā ar 1720.pantu kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Atbilstoši līguma 7.punktam, aizņēmējs maksā aizdevējam līgumsodu 0,1% dienā no neatmaksātās summas par nokavējuma laiku, ja aizņēmējs nokavē kādu no līgumā paredzētajiem maksājumiem.

Atbildētāja kavējusi ar līgumu uzņemtās saistības, līdz ar ko tiesa atzīst, ka atbildētājai Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu un tas atbilst pušu pielīgtajam.

Tiesa atzīst, ka līgumsods 114,30 latu, kas atbilst 162,63 *euro*, apmērā vērtējams kā saprātīgs un taisnīgs.

Izmantojot pielīgtās tiesības lauzt līgumu pirms termiņa, prasītāja ņēmusi vērā, ka līgumam izbeidzoties pirms termiņa, zūd arī līgumiskais pamats pielīgto procentu un līgumsoda aprēķināšanai un piedziņai atbilstoši līguma nosacījumiem, jo nav nekāda tiesiska pamata to piemērošanai pēc līguma izbeigšanās (sk. Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra spriedums lietā Nr. SKC-644/2013).

Bankas prasījumi, kas izriet no studiju aizdevuma līguma, nodrošināti ar atbildētāja /pers. D/ galvojumu – 2007.gada 30.novembra galvojuma līgums Nr. G6770148/01.

Civillikuma 1692.pants noteic, ka galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda, savukārt atbilstoši Civillikuma 1698.pantam galvinieks atbild nevien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

Galvinieka pienākums atbildēt kreditoram izriet nepastarpināti no galvojuma līguma – galvojot par parādnieka saistībām, galvinieks uzņemas risku atbildēt kreditoram par parādnieka saistībām.

Saskaņā ar galvojuma līgumu atbildētājs uzņēmies kā pats parādnieks atbildēt kreditoram par parādnieka parādu, līdz ar ko piedziņas neiespējamības vai nepietiekamības gadījumā no parādnieka /pers. C/ parāds piedzenams no /pers. D/.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu bankai nosakāmas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas.

Civillikuma 1759.panta 1. un 2.punkts paredz, ka procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu un par svešu naudu, kad tās turētājs to lietojis savā labā.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā, bet panta ceturtā daļa paredz, ka procenti aprēķināmi tikai no paša kapitāla.

Ievērojot minēto tiesisko regulējumu un faktu, ka atbildētāja turpina kavēt saistību izpildi un faktiski lietot prasītājai piederošu kapitālu, prasītājai nosakāmas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas.

Tiesa atzīst, ka prasītājai ir tiesības saņemt kredīta nedzēsto pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu, kas uzkrājušies līdz līguma izbeigšanas brīdim, un tā kā tas ir kapitāls, kas atrodas pie citas personas – tad no līguma izbeigšanas brīža arī likumiskos procentus saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu.

Tiesvedības laikā banka parāda summu samazinājusi, jo 2014.gada martā parāda samaksai ieskaitīti 782,58 *euro*, dzēšot procentu 67,33 *euro* un līgumsoda 162,63 *euro* parādu, kā arī daļēji pamatsummas parādu (552,62 *euro* apmērā). Uz sprieduma taisīšanas brīdi atbildētājas pamatsummas parāds sastāda 4565,81 *euro*.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus, līdz ar ko no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama prasītājas samaksātā valsts nodeva 315,35 lati, kas atbilst 448,70 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,50 lati, kas atbilst 7,83 *euro*, kopā 456,53 *euro*.

Civilprocesa likuma 204.[1]pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summu un tiesas izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97. un 193.pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt AS "SEB banka" prasību.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, bet piedziņas neiespējamības vai nepietiekamības gadījumā no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu AS "SEB banka", reģistrācijas numurs 40003151743, parādu 4565,81 *euro* un tiesas izdevumus 456,53 *euro*, pavisam kopā piedzīt 5022,34 *euro* (pieci tūkstoši divdesmit divi *euro* un 34 centi).

Noteikt AS "SEB banka" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. C/, bet piedziņas neiespējamības vai nepietiekamības gadījumā

no /pers. D/, likumiskos 6% (seši procenti) gadā no pamatparāda summas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2014.gada 22.decembrī.

Tiesnese